

LEARNING CIRCLES
IN LIBRARIES

Oportunitățile mediului online pentru educația adulților

Cartea albă

Anexa nr. 5
România

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Autori:

Dr. Camelia Crisan

Ovidiu Ana

Editor:

Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego

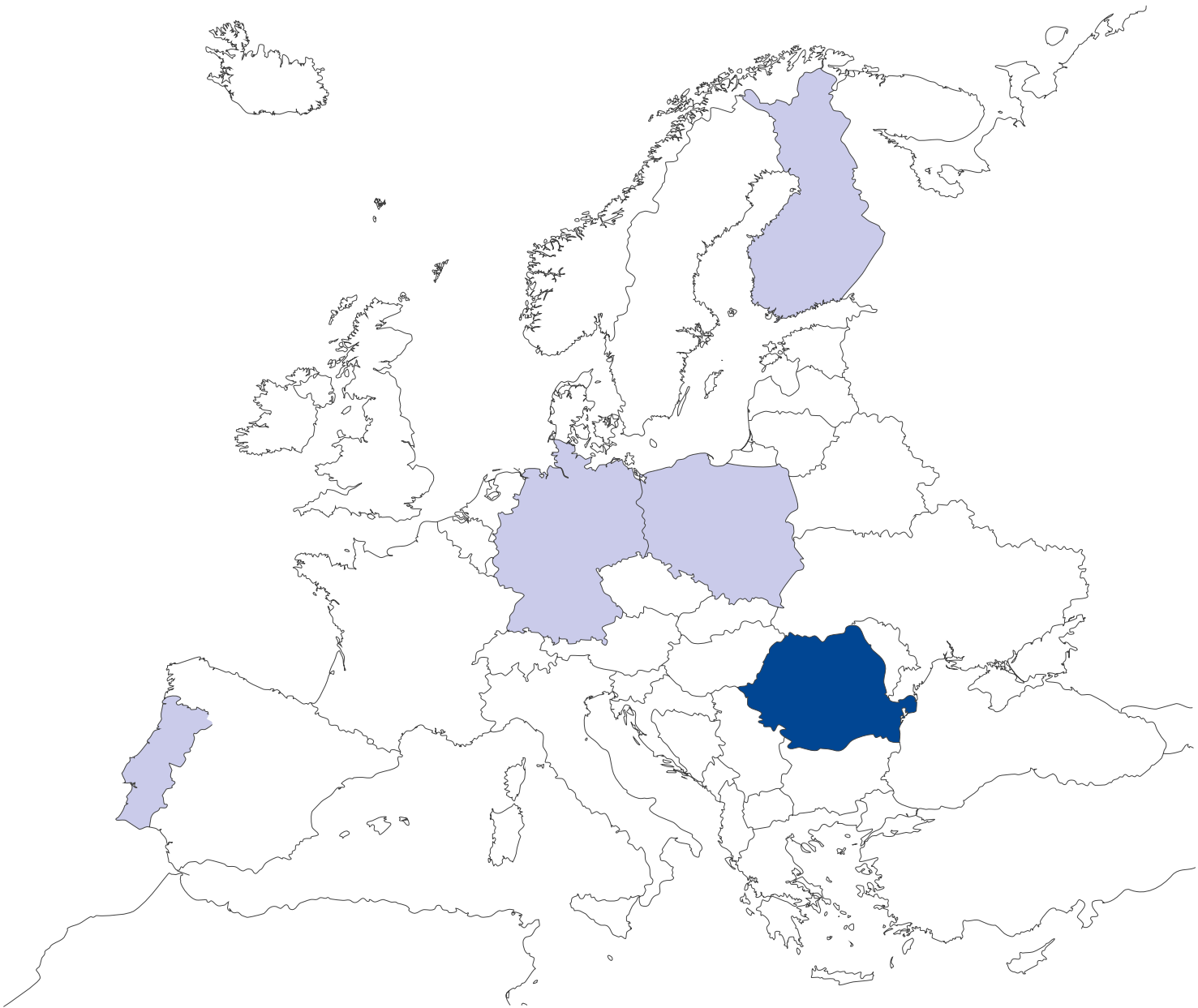
Varsóvia 2019

Această lucrare este licențiată sub licență internațională Creative Commons Atribuire 4.0:

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

O apoio da Comissão Europeia à produção desta publicação não constitui um aval do seu conteúdo, que reflete unicamente o ponto de vista dos autores, e a Comissão não pode ser considerada responsável por eventuais utilizações que possam ser feitas com as informações nela contidas.

IDEA:

Acest text reprezintă Anexa 3 a raportului care este disponibil în limba engleză sub denumirea completă *Real Opportunities for Adult Online Education. White Paper*.

Raportul a fost elaborat în cadrul proiectului Learning Circles In Libraries, implementat de Information Society Development Foundation în parteneriat cu: Peer 2 Peer University (Statele Unite ale Americii), Stadtbibliothek Köln (Germania), Progress Foundation (România), Biblioteca Lucio Craveiro da Silva (Portugalia) și Suomen eOppimiskeskus ry (Finlanda). Proiectul este finanțat de către Programul Uniunii Europene Erasmus+ (Acțiunea Parteneriate Strategice – pentru Educarea Adulților). Obiectivele proiectului sunt: facilitarea accesului adulților la conținutul online folositor, sprijinirea adulților în dobândirea de cunoștințe și ajutarea adulților în dezvoltarea unor abilități de învățare pe tot parcursul vieții. În ceea ce privește activitățile proiectului, ne propunem să instruiem bibliotecarii din bibliotecile publice să ofere un nou serviciu - "Cercuri de învățare" și apoi să facă disponibile resursele educaționale necesare pentru ca o persoană să poată fi autodidactă, să își îmbunătățească abilitățile și să își dezvolte cunoștințele.

Raportul *Real Opportunities for Adult Online Education. White Paper* include o analiză a situației educației pentru adulți, cu accent pe învățarea online, în cadrul țărilor în care este implementat proiectul Learning Circles in Libraries (Finlanda, Germania, Polonia, Portugalia, România). Scopul principal al acestui raport este acela de a oferi sprijin bibliotecarilor și altor educatori care lucrează cu adulții pentru a-i ajuta în dezvoltarea cunoștințelor, îmbunătățirea abilităților și intensificarea atitudinilor care le sunt folositoare la locul de muncă. Autorii își doresc, de asemenea, să inspire autoritățile, alți actori interesați sau lideri locali, care sunt în căutarea unor metode inovative și eficiente de educare a adulților.

Anexa, cu titlul *Oportunitățile mediului online pentru educația adulților. Cartea albă*, conține atât traducerea concluziilor și recomandărilor elaborate de partenerii proiectului Learning Circles in Libraries (care au fost incluse și în raportul *Real Opportunities for Adult Online Education. White Paper*), cât și concluzii și recomandări realizate de fiecare țară participantă, referitoare la situația națională.

Raportul *Real Opportunities for Adult Online Education. White Paper* este disponibil aici: http://bit.ly/Learning_Circles_White_Paper.

Concluzii:

Ca urmare a eforturilor noastre de a realiza o imagine generală - în măsura posibilităților - a situației educației adulților în țările noastre (cu accent pe învățarea online) cuprinzând stilurile de învățare ale adulților, nevoile, preferințele și barierele cu care se confruntă aceștia, am formulat mai multe concluzii care pot servi drept bază de recomandări pentru factorii de decizie, bibliotecari, educatori sau oricine interesat de ideea Cercurilor de Învățare,

precum și de educația adulților în general.

În primul rând, concluziile noastre au confirmat presupunerea anterioară potrivit căreia situația educației adulților (inclusiv educația online) variază dramatic între anumite țări din Europa. De asemenea, acestea ne-au permis să explicăm - într-o oarecare măsură - motivele acestor diferențe, pe care le considerăm o oportunitate ce ar putea ajuta la depășirea barierelor existente în unele țări prin schimbul

de experiențe și bune practici și de asemenea, la identificarea soluțiilor “încercare și eroare” care ar putea fi implementat în alte țări.

În cazul țărilor în care nivelul de participare al adulților la diferite forme de educație formală, non-formală și informală este ridicat (cum ar fi Finlanda sau Germania) politicile naționale, strategiile și sistemul educațional iau în considerare nevoile diferitelor grupuri de populație adultă inclusiv ale grupurilor defavorizate. Importanța învățării pe tot parcursul vieții a fost recunoscută în rândul factorilor de decizie, ceea ce se reflectă în strategiile naționale, programe și curricula de predare. Aceștia au un număr mult mai mare de parteneri implicați în implementarea ofertei educaționale adresate persoanelor adulte, ceea ce face ca această implementare să fie mai eficientă și mai bine adaptată la nevoile adulților. Statutul socio-economic al acestor țări (cu referire la locuitorii lor dar și la sistemele educaționale formale și la alte instituții implicate în educația adulților) au, de asemenea, o contribuție.

Cu toate acestea, chiar și în țările în care educația adulților este ceva obișnuit (cum ar fi Finlanda), rezultatele cercetărilor arată că persoanele cu un nivel mai înalt de educație și în general, oameni mai bine calificați, sunt cei care iau parte frecvent la activități educaționale adresate adulților. Ceea ce se poate conduce la concluzia că educația adulților este folosită mai ales în rândul persoanelor care au deja un anumit nivel de educație.

Motivele pentru care persoanele adulte se angajează în diferite forme de educație (inclusiv educația online) pot varia în anumite țări dar sunt, cel mai adesea, legate de muncă. Se pare că adulții-elevi se înscriu la cursuri sau folosesc alte oportunități educaționale, deoarece doresc să-și dezvolte competențele profesionale sau să-și crească oportunitățile de carieră. Dar, în acele țări în care educația

adulților este un fapt mai puțin obișnuit, beneficiile sale chiar și în domeniul dezvoltării profesionale nu sunt pe deplin recunoscute. Conform unui sondaj realizat în Polonia, chiar și companiile private nu folosesc educația digitală ca mijloc de educare a angajaților lor, iar piața cursurilor online este considerată o nișă.

Motivele pentru care nu se folosește oferta educațională adresată persoanelor adulte sunt, de asemenea, destul de similare în toate țările noastre: lipsa unei oferte interesante corespunzătoare nevoilor sau așteptărilor oamenilor, lipsa de timp (din cauza obligațiilor legate de muncă sau de familie), conștientizarea scăzută a existenței resurselor și în special, în cazul grupurilor defavorizate - competențe insuficiente și motivație scăzută.

În unele țări nu există instituții care să ofere cursuri educaționale sau alte oportunități pentru educare adulților. În alte țări, oferta educațională - accesibilă și disponibilă publicului larg - este insuficientă.

Bibliotecile publice se numără printre instituțiile de învățământ nonformal, care oferă gratuit cursuri, ateliere și alte oportunități pentru toți adulții interesați. Cu toate acestea, bibliotecile publice sunt instituții formale ce țin de domeniul culturii, ceea ce înseamnă că au mai puține oportunități financiare pentru a implementa proiecte educaționale și de asemenea, se confruntă cu restricții legale (de exemplu legea mai puțin favorabilă a drepturilor de autor).

Există unele diferențe în ceea ce privește datele, care arată cine sunt de fapt grupurile defavorizate în anumite țări și care adulți studiază mai puțin frecvent. De exemplu, în Finlanda, reprezentanții primei generații de imigranți (în special femeile imigrate needucate) se numără printre grupurile defavorizate, în România și Polonia - persoane în vârstă care locuiesc în mediul rural, iar în Germania și Portugalia - șomerii și rezidenții cu un nivel scăzut de calificare. Dar, chiar și locuitorii

educați, activi din punct de vedere profesional nu folosesc destul des oportunitățile educației continue din cauza credințelor lor cu privire la, de exemplu, vârsta lor, nivelul de competențe sau lipsa de experiență. Unii oameni tind să creadă că învățarea online este de calitate inferioară față de educația tradițională „față în față”, alții se simt inconfortabil în mediul digital - aceste bariere pot fi accentuate de acele cursuri online care pot fi la rândul lor prost concepute sau prost organizate. Bariera lingvistică este, de asemenea, considerată un obstacol, în special în cazul imigranților sau atunci când oferta educațională este disponibilă într-o limbă străină (deși aceste resurse pot fi oferite gratuit și conțin cunoștințe valoroase, de bună calitate).

Una dintre concluziile deosebit de importante este că oferta educațională adresată adulților ar trebui să conțină „cunoștințe practice” - care pot fi utilizate în viața profesională sau personală și care vor ajuta la rezolvarea problemelor zilnice. Cu atât mai atrăgătoare pentru adulți vor fi cursurile care îi vor ajuta să își dezvolte abilitățile și să-și extindă cunoștințele despre subiecte legate de locul de muncă, dar și despre alte subiecte de interes. Oferta de învățare ar trebui să fie bine concepută și adaptabilă la nevoile și preferințele adulților. Din păcate, în majoritatea țărilor o astfel de ofertă este indisponibilă, limitată sau este greu de accesat. Chiar și în Finlanda, unde educația adulților este foarte un fapt comun și mulți finlandezi profită și de oferta de învățare digitală, a fost identificată o dificultate în a găsi cursurile online existente, din cauza lipsei unui punct de acces valid - un centru sau o platformă care să integreze resurse de învățare disponibile (și verificate).

Uneori, cursurile valoroase sunt disponibile gratuit, dar numai pentru o perioadă limitată de timp, deoarece fac parte - de exemplu - dintr-un proiect finanțat de UE, ale cărei restricții bugetare nu permit întreținerea

cursului după finalizarea proiectului.

Pentru a rezolva barierele pe care le întâmpină grupurile defavorizate (dar și alte persoane care nu beneficiază - din diferite motive - de educația adulților) este necesar un sprijin specific, oferit de un educator calificat (profesor, instructor, îndrumător, facilitator etc.) și / sau comunitatea cursanților. Conform concluziilor noastre, a face parte dintr-o comunitate și posibilitatea de a primi ajutor sau îndrumare din partea altor membri poate fi un stimulent esențial pentru persoanele care nu participă la educația adulților. Ei ar putea încerca să folosească acest mediu - comunitatea de învățare - nu numai din motive educaționale, ci și din motive sociale, de exemplu pentru a întâlni alte persoane (trebuie menționat faptul că singurătatea devine o problemă din ce în ce mai importantă în societățile moderne).

În ceea ce privește educatorii, am identificat probleme (în toate țările noastre) în ceea ce privește pregătirea lor pentru a servi drept îndrumători, formatori, facilitatori, etc., în mediul digital. Un astfel de rol necesită un set specific de abilități, inclusiv competențe digitale, cunoașterea ofertei educaționale disponibile online (cu capacitatea de a evalua calitatea cursurilor), dar și capacități sociale și diverse „abilități soft” (pentru a sprijini persoanele care provin din diferite medii rezidențiale, grupe de vârstă și niveluri de pregătire). Cursurile sau studiile care ar permite dezvoltarea unor astfel de competențe sunt inexistente sau rare, cu excepția unui curs portughez e-Trainer care pregătește educatorii pentru predarea cursurilor online.

Presupunem că o soluție la unele provocări enumerate mai sus ar putea fi implementarea metodologiei Cercurilor de Învățare. Alte probleme ar putea fi rezolvate prin eforturile coordonate ale diferitelor părți interesate, care operează la nivel internațional (european), național, regional sau local. Acesta este motivul pentru care am formulat câteva recomandări

privind strategiile, politicile și activitățile care, credem noi, ar trebui întreprinse pentru a crește numărul de persoane care beneficiază de educația online, precum și de învățare continuă în general.

Recomandări:

Cu privire la politicile ce pot fi implementate la diferite niveluri (naționale, regionale, europene, locale):

- Politicile, strategiile și programele existente ar trebui să pună mai mult accent pe nevoile educaționale ale adulților (după criterii ce privesc locul de rezidență sau nivelul de vulnerabilitate), să implice mai multe părți interesate reprezentând diverse sectoare și niveluri, inclusiv instituțiile de educație formală și nonformală, întreprinderi, ONG-uri etc.
- Strategiile și propunerile de politici menționate mai sus ar trebui să asigure instrumente financiare care să abordeze provocările identificate (cum ar fi lipsa infrastructurii relevante, lipsa de competențe, educatori necalificați, etc.);
- Includerea în programele naționale și în documentele strategice ar trebui să încurajeze diversele părți interesate să se implice în educația adulților (de exemplu, companii private care pot oferi un conținut educațional de înaltă calitate în cooperare cu instituțiile și organizațiile care operează în domeniul educației);
- Este necesară o mai mare coordonare a diverselor inițiative pentru a evita duplicarea și a permite eforturi mai eficiente (de exemplu, coordonarea între activitățile instituțiilor de educație formală și nonformală);
- Rolul bibliotecilor publice și ale altor instituții și organizații care nu aparțin

sistemului formal de învățământ, dar, de fapt, desfășoară activități educaționale, ar trebui recunoscut prin politici naționale, regionale și locale, care, în consecință, ar trebui să fie reflectate în acte juridice relevante (de exemplu cu privire la drepturile de autor);

- Sunt necesare mai multe eforturi în sistemul de educație formală pentru a pregăti cetățenii pentru a deveni cursanți pe tot parcursul vieții (ceea ce presupune „a învăța cum să învețe” competențele incluse în programele naționale, profesori și educatori de diferite niveluri pregătiți să învețe abilitățile necesare etc.);
- Este nevoie de investiții continue în tehnologie (infrastructură digitală, infrastructură a instituțiilor locale) și competențe (alfabetizare digitală, alfabetizare media).

Cu privire la advocacy și promovare:

- Factorii de decizie (atât la nivel național, cât și la nivel local) ar trebui să fie conștienți de deficiențele cauzate de participarea scăzută a adulților la viața educațională post studii formale;
- Autoritățile locale ar trebui să fie conștiente de rolul bibliotecilor publice ca instituții ale educației nonformale (ce oferă oportunități de educație tuturor)
- Cetățenii adulți ar trebui să fie mai conștienți de beneficiile pe care educația le are pentru ei (inclusiv educația online), nu numai în domeniul în care muncest, ci și ca mijloc de dezvoltare personală generală (care va îmbunătăți calitatea vieții lor);
- Învățării online ar trebui să-i fie construită o „fațetă accesibilă” și avantajele sale subliniate în cadrul activităților de promovare (cum ar fi flexibilitatea, disponibilitatea gratuită sau costuri, fără

presiune, facilități pentru persoanele cu dizabilități, suport și feedback instantaneu de la un tutore, certificate care urmează să fie eliberate, comunitatea studenților - o șansă de socializare etc.).

Cu privire la conținutul și organizarea învățării:

- Ar trebui să se acorde mai multă atenție calității ofertei educaționale adresate adulților: cunoștințe practice, adaptate nevoilor adulților, organizare convenabilă, proceduri și interfețe ușoare, flexibilitate, proiectare bună, navigare clară care permite utilizatorului să răspundă rapid la întrebarea „Care e avantajul meu?”
- Este necesar un centru, o platformă sau o bază de date care să integreze o ofertă educațională mai mare (de exemplu, un număr de cursuri de bună calitate, verificate cu privire la calitatea acestora, disponibile gratuit sau la costuri reduse);
- Cursurile de limbi străine bine concepute și accesibile, disponibile online ar putea fi un stimulent pentru ca mai mulți adulți să se implice în educația online a adulților;
- Cursurile online ar trebui să includă sarcini care să permită cursanților să dezvolte abilități specifice și relevante pentru nevoile lor, dar să ofere și posibilități de socializare (de exemplu, lucrând în grupuri mici).

Cu privire la profesori:

- Educatorii ar trebui să fie sprijiniți mai mult de sistemul educațional formal (prin cursuri, studii, manuale, materiale educaționale, sfaturi și îndrumări), dar și prin rețele sau comunități de practică (cu instrumente specifice care susțin rețelele și comunitățile) - în acest fel și-ar putea împărtăși cunoștințe, experiențe și s-ar putea sprijini reciproc;

- Experții (lideri, „supertraineri”) ar trebui selectați, instruiți și lor să le fie furnizat un sprijin continuu;
- Trebuie acordată o atenție nu numai competențelor digitale și alfabetizării media, ci și „abilităților soft”, cum ar fi competențele pedagogice, abilitățile de comunicare, abilitățile multiculturale, cunoștințele despre cum să se lucreze cu adulții, persoanele în vârstă, persoanele cu dizabilități, migranții, etc.

Principalele concluzii și recomandări - România

Principalele concluzii:

- România prezintă una dintre cele mai scăzute rate de participare a adulților la educația online din UE precum și una dintre cele mai scăzute rate de alfabetizare IT.
- Nu există un cadru național oficial pentru stimularea sau recunoașterea competențelor dobândite prin intermediul educației online nonformale.
- Puținele platforme de cursuri online dezvoltate prin finanțări UE sunt slab concepute, depășite și le lipsește sustenabilitatea odată cu încetarea finanțării UE.
- Singurele opțiuni de înregistrare în învățământul online pentru adulții români sunt uni-versitățile, companiile private sau platforma privată Moodle - unde majoritatea cursurilor sunt contra cost.
- În sistemul școlar românesc nu se pune accent pe învățarea continuă, pe tot parcursul vieții, astfel, combinat cu lipsa de competențe IT educația online nu prezintă o opțiune facilă pentru adulți.
- Adulții români care folosesc educația

online o fac în scop de recalificare sau de calificare, iar aceștia sunt deja persoane educate.

- Persoanele din mediul rural și persoanele de sex feminin sunt în cea mai mică măsură potențiali participanți la educația online.
- Motivele pentru care adulții români aleg educația online sunt asemănătoare cu cele ale participanților din alte țări UE, punându-se poate un accent mai mare pe faptul că angajatorii insistă să transfere instruirile față în față în instruire online datorită costurilor mai scăzute pe care acestea din urmă le au.
- Aceste constatări sunt în concordanță cu rezultatele testelor PISA din toate țările OCDE, unde elevii români se poziționează pe ultimul loc în UE la matematică, lectură și științe.

Recomandări:

- Datorită ratei mari a abandonului școlar în rândul adolescenților, educația online s-ar putea dovedi a fi un instrument benefic pentru educația remedială și creșterea competențelor persoanelor care doresc să intre pe piața muncii.
- România are nevoie să producă un capitol diferit în Agenda Digitală cu măsuri concrete și investiții bugetare pentru stimularea utilizării educației online.
- România trebuie să crească abilitățile digitale generale ale populației adulte prin intermediul bibliotecilor publice sau cu sprijinul ONG-urilor.
- România trebuie să crească atenția acordată învățării continue și îmbătrânirii active, începând cu școala primară până la universitate.

Referințe:

Romanian students do a little better in PISA testing but their results are still way below average. Available at: <https://www.romania-insider.com/romanian-students-pisa-testing-results-still-way-average>, accessed 17 June, 2019.

Romania Insider. 2015. Studenții români se descurcă puțin mai bine la testarea PISA, dar rezultatele lor sunt încă mult sub medie. Disponibile la adresa: <https://www.romania-insider.com/romanian-students-pisa-testing-results-still-way-average>, vizualizat pe 10 Octombrie 2019.

FRSI FUNDACJA
ROZWOJU,
SPOŁECZENSTWA
INFORMACYJNEGO

P2PU

